

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший
Кафедра	МККП	Рік навчання	2
Галузь знань	В Культура, мистецтво і гуманітарні науки	Вид дисципліни	
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво і реставрація	Семестри	4

Сучасні мистецькі практики в культурно-історичному контексті

Семестр 4

Викладач	Алфьорова Зоя Іванівна
E-mail	al055@ukr.net
Заняття	
Консультації	
Адреса	Дистанційно
Телефон	057 706-28-11 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — СМП); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. *Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*. Окрім роздруківок для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані в *classroom*. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години в дистанційному режимі. За бажанням можна запропонувати листування у чаті дисципліни.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення: курси «Філософія», «Історія образотворчого мистецтва», «Історія української культури і мистецтва».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Навчальний посібник:

Тарасов В. Історія світової культури / Навчальний посібник для студентів художніх спеціальностей [А. Корнєв, В. Тарасов]. – Х.: ХДАДМ, 2020. – 188 с.

Додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо можна запропонувати переглянути за посиланням (спеціальні навчальні сервіси у мережі Інтернет та групах у ФБ «Про АРТ: дизайн, архітектура, театр, кіно», «Новини ХДАДМ»).

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Дисципліна призначена для формування фахових компетентностей культурно-історичного аналізу та фахової роботи із творами сучасного образотворчого мистецтва.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні мистецькі практики.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є постмодерний та метамодерний контекст існування сфери сучасного мистецтва.

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів змістовних компетентностей аналітичного художнього мислення; здобуття вмінь та навичок роботи із аналізом сучасного мистецького твору (проєкту). Завдання дисципліни полягають в розширенні теоретичних уявлень здобувачів вищої освіти про онтологію сучасних візуальних практик; висвітленні основних аспектів існування сучасних мистецьких практик в культурно-історичному контексті.

Компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, відповідають освітньо-професійним програмам відповідних спеціалізацій.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

3. Здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.

5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

7. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно- комунікаційних технологій.

Програмні результати навчання

2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

13. Застосовувати сучасне програмне забезпечення у професійній діяльності (за спеціалізаціями).

14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Спрямованість та академічна специфіка дисципліни визначається формально-логічною структурою побудови навчального плану та характером запропонованих для формування компетентностей.

Дисципліна вивчається упродовж 4 семестру / 2-й курс / (2 кредити ECTS, 90 навчальних години, в тому числі 8 годин — аудиторних лекцій, 46 годин — семінарських занять, та 32 години — самостійної роботи). Дисципліна містить 2 модулі, що складаються із 8 змістовних складових (тем).

Модуль 1. Вихід мистецтва за межі сталої художньої форми

Тема 1. Мистецтво за межами традиційної художньої форми: історико-культурні ремінісценції.

Тема.2. Мистецтво за межами простору твору: художні виклики в мистецькій еволюції ХХ- початку ХХІ ст.

Тема 3. Вихід мистецького «жесту» за межі автора: постмодернізм та метамодернізм та проблема автора в цьому контексті.

Тема 4. Мистецтво у прикордонні «табу». Сучасне мистецтво як «тестування» еластичності художньої реальності. Мегамодернізм і пост-правда художнього твору.

Модуль 2. Функціональні аспекти існуванні сучасних мистецьких практик

Тема 5. Комунікаційний аспект сучасних візуальних практик.

Тема 6. Виклик медіації та посередництва. Мистецтво як відповідь соціальним феноменам.

Тема 7. Виклик тілесності: повернення до «капсули» тіла в еволюції мистецької форми.

Тема 8. Конфлікт художніх ієрархій в сучасному контексті.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Контент дисципліни пропонується студентам через лекційну комунікацію. Форма викладу діалогічна, відкрито-комунікаційна, припускає розв'язання поточних дисциплінарних питань в ході семінарських занять. Теми розкриваються шляхом лекційних та семінарських занять. Самостійна робота здобувача спрямована на здобуття вмінь та навичок на ґрунті здобутих під час аудиторної роботи знань. Основним змістом самостійної роботи є: пошук додаткової інформації, її аналіз та інтерпретація, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є *залік*. Для отримання заліку необхідно скласти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок виконання завдань аудиторної частини курсу та самостійної роботи. Для тих студентів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
Відмінно	90–100	А	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
Добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять як викладачеві так і студентам бажано вимкнути гучномовці мобільних телефонів. Аудиторна робота регламентується викладачем в залежності від теми, типу лекційного спілкування та тривалості його окремих складових.

Висловлення власної дослідницької позиції, її аргументація та обґрунтування є необхідними компонентами навчального процесу.

У випадках відрядження, хвороби (інших форс-мажорних обставин) викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою домовленістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Неприпустимим є пропуски занять без поважних причин. Запізнення на заняття не вітаються. У випадку пропуску заняття (занять) студент має самостійно виконати програму теми або іншого змістовного компоненту. В разі необхідності студент може звертатися за консультаціями до викладача. Звітом за пропущенні заняття є результати поточного контролю, крім випадків, коли студентом не набрана необхідна (мінімальна) кількість балів. У цьому випадку програмою дисципліни передбачена можливість виконання додаткових навчальних завдань (як письмових, так і усних).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні заліку тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не є прийнятними. Якщо під час рубіжного контролю помічено не доброчесне використання інформації, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю. **Корисне посилання:** https://xn--80aagahqwiyibe8an.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html#google_vignette

РОЗКЛАД КУРСУ

Тижб	Тема	Вид заняття	Зміст	Лек. / год	Семінарські год	Рубіжний контроль	Деталі
			IV семестр				
Модуль 1. Вихід мистецтва за межі сталої художньої форми							
	1	Лекц.+семінар.	Тема 1. Мистецтво за межами традиційної художньої форми: історико-культурні ремінісценції.	1	2		
	2	Лекц.+семінар.	Тема.2. Мистецтво за межами простору твору: художні виклики в мистецькій еволюції ХХ-початку ХХІ ст.	1	2		
	3	Лекц.+семінар.	Тема 3. Вихід мистецького «жесту» за межі автора: постмодернізм та метамодернізм та проблема автора в цьому контексті.	1	2		

4	Лекц.+семінар.	Тема 4. Мистецтво у прикордонні «табу». Сучасне мистецтво як «тестування» еластичності художньої реальності. Мегамодернізм і пост-правда художнього твору.	1	2		
					Контрольна робота	
Модуль 2. Функціональні аспекти існуванні сучасних мистецьких практик						
5	Лекц.+семінар.	Тема 5. Комунікаційний аспект сучасних візуальних практик.	1	2		
6	Лекц.+семінар.	Тема 6. Виклик медіації та посередництва. Мистецтво як відповідь соціальним феноменам.	1	2		
7	Лекц.+семінар.	Тема 7. Виклик тілесності: повернення до «капсули» тіла в еволюції мистецької форми.	1	2		
8	Лекц.+семінар.	Тема 8. Конфлікт художніх ієрархій в сучасному контексті.	1	4		
			8	14 на кожну групу		
		Залік				

Тема	Форма звітності	Бали
1	Поточний контроль	0–10
2	Поточний контроль	0–10
3	Поточний контроль	0–10
4	Поточний контроль	0–10
5	Поточний контроль	0–10
6	Поточний контроль	0–10
7	Поточний контроль	0–10
8	Поточний контроль	0–10
	Контрольна робота	0-20
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	Бали		Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Студент в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Студент не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Студент в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність студента під аудиторної роботи (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у виконанні колективних /творчих чи науково-дослідних/ завдань (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Додаткові джерела інформації пропонуватимуться до розгляду у процесі вивчення дисципліни.

Основна література:

1. Алфьорова З. (2024). Морфологія як методологічний дискурс в мистецтвознавстві. Методологія крос-культурних досліджень аудіовізуальних та візуальних практик: колективна монографія / за ред. В. Кутателадзе, З. Алфьорової. Харків : Видав. центр ХДАДМ. с. (Наукова серія кафедри МККП ХДАДМ).
2. Абрамович, І. (2018). Contemporary Ukrainian Art and Collecting: 1991–2018. Мистецтвознавство України, (18), 198-203.
3. Аккаш, О. (2018). Сучасне візуальне українське мистецтво у категоріях теоретичної естетики (феноменологічний аспект). Сучасне мистецтво, (14), 45-52.
4. Афтаназів, В. В. (2017). Візуальні образи творів сучасного образотворчого мистецтва як зв'язок між концепцією і сприйняттям глядача (на прикладі проекту Love contemporary). Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури, (39), 196-205.
5. Афтаназів, В. В. (2017). Проект Килим. Сучасні українські митці як складова вітчизняного контемпорального культурного поля. Сучасне мистецтво, (13), 46-50.
6. Безугла, Р. (2018). Візуальні образи в сучасному науковому дискурсі. Гламур як візуально-образна репрезентація. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку (напрям: мистецтвознавство), (26).
7. Безугла, Р. І. (2019). Гламур і тілесність: до проблеми естетичного ідеалу в сучасному візуальному мистецтві.
8. Булавіна, Н. (2019). Досвід візуального мистецтва в ритмі глобальних трансформацій. Нові моделі художньої дії. Сучасне мистецтво, (15), 57-69.
9. Булавіна, Н. М. (2018). Вітчизняна модель актуального мистецтва. Шлях до зрілості. Сучасне мистецтво, (14), 83-90.
10. Гаврилюк, Б. (2018). Український мурал-арт у контексті світового мистецтва. Вісник Львівської національної академії мистецтв, (37), 241-254.
11. Гарнага, І. В. (2017). Українське «contemporary»: від давніх традицій до сучасних новацій, 86.
12. Гончаренко, А. (2019). Розробка та організація групових арт-проектів як один із засобів дослідження розвитку сучасного українського мистецтва. Сучасне мистецтво, (15), 103-112.
13. Зіненко, А. (2017). О, tempo! Або знову до проблеми термінології сучасних мистецьких процесів. Художня культура. Актуальні проблеми, (13), 37-47.
14. Існюк, І. В. (2018). Тенденції розвитку естетосфери й художнього простору сучасного соціуму: формотворчі новації та їх концептуальне підґрунтя. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки, (1), 32-36.
15. Кириченко, О. І. (2017). Актуальні проблеми вивчення сучасного мистецтва. Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки, (157), 70-76.
16. Краснянська, Н. Д. (2018). Українська сучасна культура як цілісна система. «Актуальні проблеми гуманітарно-правових наук». Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Internet-конференції 22 березня 2018 р., 1, 21-23.

17. Крушенко, В. О. (2018). Сучасний український арт-ринок живопису: специфіка, структура тематичного наповнення. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури, (40), 319-326.
18. Ландяк, О. (2017). “Аудіовізуальне мистецтво” як концепт у сучасному мистецтвознавчому дискурсі. Наукові записки ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство, 36(1), 213-223.
19. Ліщинська, О. І., & Лищинская, О. И. (2017). Образ сучасного героя: репрезентації в царині українського актуального мистецтва. Актуальні проблеми філософії та соціології (20), 59-62
20. Матоліч, І. (2017). Проблематика сучасного мистецтвознавства України. Вісник Львівської Національної академії Мистецтв.–Вип, 34, 41-50.
21. Меленкова, Р. (2018). Особливості адаптації об'єктів сучасного мистецтва у галерейному просторі. Worldview–Philosophy–Religion, 13, 161-167.
22. Мельник, Т. (2019). Постать жінки в сучасному візуальному мистецтві України. Сучасне мистецтво, (15), 145-148.
23. Мерфі, М., & Петрашук, В. (2018). Ерос і українське мистецтво доби незалежності: самоствердження у живописі та дизайні. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну, (2), 30-50.
24. Міронова, Т. (2018). Художні засоби та образотворчість сучасного українського мистецтва (досвід діяльності міжнародної мистецької резиденції «FACE of ART»). Сучасне мистецтво, (14), 237-244.
25. Міронова, Т. В. (2019). Сакральне, етнофольклорне, нефігуративне: звернення до заборонених тем в українському мистецтві 1990-х–2000-х років. Молодий вчений, (2 (1)), 34-40.
26. Сахарук, В. (2017). До питання періодизації сучасного українського мистецтва. Мистецтвознавство України, (17), 213-219.
27. Свистун, Д. О. Стріт-арт Гамлета Зінківського: мистецтво чи вандалізм?. Архітектура та мистецтвознавство, Інноваційні пріоритети розвитку наукових знань. Матеріали II науково-практичної конференції (м. Київ, 27-28 березня 2020 р.). – Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. – 160 с. С. 83.
28. Сидор, О. (2019). Нові технології на Венеційських Бієнале початку XXI століття. Сучасне мистецтво, (15), 165-170.
29. Скринник-Миська, Д. (2018). Модернізм, авангард і їх співвідношення в українських мистецтвознавчих дослідженнях. Вісник Львівської національної академії мистецтв, (37), 4-20.
30. Стоян, С. П. (2019). Медіа-теорія та медіа-технології у сучасних арт-проектах. Художня культура. Актуальні проблеми, (15 (1)), 90-94.
31. Тормахова, А. М. (2019). Візуальні практики та мистецтво в інтернет-просторі. Художня культура. Актуальні проблеми, (15 (1)), 95-98.
32. Чепелик, О. (2018). Український мистецький слід на Сході та Схід в українському сучасному мистецтві. Сучасне мистецтво, (14), 345-368.
33. Чікарькова, М. Ю. (2019). Термін сучасна культура: семантичне наповнення та проблема хронологізації. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія, (17), 67-73.

34. Щокіна, О. (2020). Мистецтво і дизайн в сучасному українському арт-просторі. In Актуальні проблеми сучасного дизайну. Київський національний університет технологій та дизайну.
35. Юр, М. В. (2017). Glitch art: новий візуальний код художнього простору у сучасному творі мистецтва. Сучасне мистецтво, (13), 235-246.
36. Яковець, І. О. (2018). Сучасний художній музей як мистецький патерн: сутність, функціонування, розвиток. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. URL: <https://www.nakkkim.edu.ua/images/Special-Science-Council/Materialy-Dysertaciy/2018-Yakovets/DISS-YAKOVETS.pdf> (дата звернення: 30.09.18).

Додаткова література:

37. Groys, B. (2024). Fragments of Reality: Art After Catastrophe. *Artforum*,
38. Kwon, M. (2004) *One Place After Another: Site-Specific Art and Locational Identity*. MIT Press.
39. Schneider, R. (2022). *Performing Remains*. London: Routledge.